

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ПРАВА»
для магістрів права
Залік

Змістовий модуль I. ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ПРАВА: ЗАВДАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ, СУТНІСТЬ ТА СИСТЕМА

ТЕМА 1. Загальна характеристика сучасних проблем теорії права, як системи знань про основні закономірності функціонування права

Характеристика предмета теорії права. Теорія права в системі суспільних та юридичних наук. Проблеми зв'язку теорії права із суспільною практикою. Методологія теорії права та її роль у пізнанні державно-правових явищ. Значення теорії права в сучасних умовах розвитку нашого суспільства. Основні проблеми дослідження правової дійсності на сучасному етапі: філософські і світоглядні, морально-етичні, політичні, юридичні.

ТЕМА 2. Проблеми сутності та походження права

Причини, умови та закономірності виникнення права. Методологічні основи визначення сутності права. Розуміння сутності права у світовій і вітчизняній юриспруденції. Теорія юридичного позитивізму. Нормативістська теорія права. Соціологічна теорія права. Психологічна теорія права. Теорія природного права. Теорія широкого розуміння права. Інтегративний підхід до розуміння сутності права. Проблема вироблення універсального визначення поняття права. Соціальне призначення права і його сутнісні характеристики. Методологічні проблеми співвідношення права і закону. Поняття принципів права і їх класифікація. Форми існування принципів права. Закріплення загальносоціальних і спеціально-юридичних принципів права в Конституції України. Проблеми функціонування права. Характеристика загальносоціальних і спеціально-юридичних функцій права та форми їх реалізації. Соціальна цінність права.

ТЕМА 3. Особливості співвідношення системи права і системи законодавства

Системність як одна з визначальних характеристик права. Поняття і зміст системи права. Структура системи права та її складові – галузі, підгалузі та інститути. Предмет і метод правового регулювання як підстави побудови системи права. Проблеми співвідношення міжнародного і національного права, матеріального і процесуального права, публічного і приватного права. Співвідношення системи права і системи законодавства. Система законодавства як формальне вираження системи права. Будова системи законодавства: горизонтальна (галузева) та вертикальна (ієрархічна). Поняття і ознаки нормативно-правового акту як складового елемента системи законодавства. Класифікація нормативно-правових актів. Чинність нормативно-правових актів. Проблеми систематизації нормативно-правових актів.

ТЕМА 4. Проблеми вираження норм права в правових актах сучасності

Поняття, ознаки, функції та види соціальних норм. Нормативність як одна з провідних характеристик права. Поняття і суть норми права. Місце норм права в системі соціальних норм. Ознаки правових норм, що відрізняють їх від інших норм регулювання суспільно значущої поведінки. Класифікація правових норм. Структура правової норми та проблеми її побудови. Логічна зумовленість будови правових норм. Проблеми формального вираження структури норми права в нормативно-правових актах.

ТЕМА 5. Особливості співвідношення поняття «форма» та «джерело» права

Формальна визначеність як одна з найважливіших властивостей права. Проблеми визначення форм і джерел права, існуючі підходи. Співвідношення поняття «форма» та «джерело» права. Основні види форм (джерел) права. Особливості джерел права сучасних правових систем. Основні форми (джерела) права в Україні. Проблеми співвідношення правотворчості і правоутворення. Принципи правотворчості. Стадії (етапи) правотворчого процесу. Проблеми забезпечення правотворчої діяльності та її оптимізації. Проблеми вдосконалення юридичної техніки.

Змістовий модуль II. ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ, РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

ТЕМА 6. Проблеми правовідносин сучасності

Поняття, основні ознаки і передумови правових відносин. Структура правових відносин. Суб'єктивні права та юридичні обов'язки учасників як юридичний зміст правових відносин. Класифікація правових відносин. Поняття і види суб'єктів правових відносин. Структура правосуб'єктності фізичних і юридичних осіб. Поняття об'єктів правових відносин, їх роль і місце в правових відносинах. Класифікація об'єктів. Поняття юридичних фактів та їх призначення. Класифікація юридичних фактів. Конкретизація юридичних фактів. Місце юридичних фактів у механізмі правового регулювання.

ТЕМА 7. Теоретичні і практичні проблеми правового регулювання

Необхідність і закономірність соціальної регламентації суспільних відносин. Право в системі соціального нормативного регулювання. Дія права. Правовий вплив і правове регулювання, їх співвідношення. Предмет, методи, способи і типи правового регулювання. Засоби правового регулювання. Стимули і обмеження як специфічні інформаційно-психологічні засоби правового регулювання, їх поняття і природа. Поняття і характеристика основних стадій правового регулювання. Механізм правового регулювання, існуючі підходи до розкриття його сутності, елементного складу і функціонування. Проблеми ефективності права і правового регулювання. Вдосконалення механізму правового регулювання в сучасній Україні.

ТЕМА 8. Проблеми правореалізації

Правове регулювання і правореалізація: співвідношення і взаємодія. Поняття і суть реалізації права як кінцевої мети правового регулювання. Особливості правореалізації у сучасних правових системах. Форми безпосередньої правореалізації: виконання, дотримання і використання. Поняття механізму правореалізації. Підходи до правозастосування. Поняття і основні ознаки правозастосування як особливої форми реалізації норм права. Підстави і необхідність правозастосування. Стадії процесу право-застосування. Умови і юридичні гарантії законного і обґрунтованого застосування права. Механізм правозастосування. Необхідність тлумачення правових норм. Основні способи і види тлумачення права. Прогалини в законодавстві: поняття, причини виникнення і способи їх подолання.

ТЕМА 9. Поведінка у правовій сфері як безпосередній об'єкт правового регулювання

Поведінка особи і право. Поведінка у правовій сфері як безпосередній об'єкт правового регулювання. Поняття правової поведінки та її основні ознаки. Критерії класифікації правової поведінки. Поняття і склад правового вчинку. Поняття, ознаки і суть правомірної поведінки. Правомірна поведінка як мета державно-правового регулювання. Види правомірної поведінки. Поняття і ознаки правопорушення. Юридичний склад правопорушення як сукупність його суб'єктивних і об'єктивних характеристик. Види правопорушень. Поняття і ознаки злочину.

Поняття і види проступків, їх характеристика. Соціальні причини правопорушень. Проблеми попередження правопорушень.

Д.ю.н., доц.

Р.П. Луцький